

zsef tanyájától K-re, mintegy 200 m-re.” lévő templomromot, melynek helyét „téglatörmelék mutatja” teljes biztonsággal megjelölni nem tudtuk. Néhány szerves anyagot soványítású téglát ugyan találtunk a jelzett helyen, de ezek nagy része kibányászhatatlan volt a szántásból. A templomra utaló egyéb leletanyagot (vakolatdarabok, embercsontok stb.) nem találtunk. Leletanyag általában alig került elő a dűlőtől délre, pedig a templom vélhető helye alapján inkább itt kellett volna számolni bőségebb kerámiaanyaggal.

A valóságban azonban a leletanyag zömét a Darabos-tanya és a dűlő közti részen, egy enyhe partos helyen találtuk. A Kovalovszki Júlia által említett megállapítást, miszerint „a dűlő két oldalán Árpád-kori falu nyomai követhetők”, mai tapasztalataink nem támaszthatják alá, mivel a dűlő északi oldalán csak a Darabos-tanyától délre egy kis körben (de annál intenzívebben) szedtünk cserepeket, pedig itt a felszín jó látási viszonyokat nyújtott. A dűlőtől délre összesen 4–5 cserepet találtunk, s ezek is attól messze kerültek elő, zömmel a feltételezett templom helyén. Az általunk gyűjtött cserepek nagyrészt a Kovalovszki Júlia által berajzolt lelőhely ÉNy-i szélén találtattak.

A mai terepjárás alapján a falu területe a dűlőtől északra kevésbé terjed ki, a falu nagyobbik része, templomával együtt a dűlőtől délre keresendő, itt azonban a fentiek miatt ismételt terepjárás szükséges.

RÓZSA ZOLTÁN

183. Kaszaper határa

(Békés megye) Ő, Sza, Kk

Az egykori Maros-ág, a Battonyától Békéssámsonig húzódó Száraz-ér rehabilitációs munkáira 2000-ben került sor. A megyei múzeumi szervezet erejéhez és idejéhez mérten figyelemmel kísérte a munkálatokat és terepbejárásokkal igyekezett tisztázni az érpart településtörténetét.

Kaszaper DNy-i, Tótkomlós felé eső határában a Bada-tanya területén egy 350×400 m kiterjedésű lelőhelyet határoztunk meg (39. sz.) Területéről őskori, szarmata és késő középkori kerámiaanyagot gyűjtöttünk.

Munkatársak: Liska András, Medgyesi Pál.

GYUCHA ATTILA

184. Kelebia határa

(Bács-Kiskun megye) U, R, B, LT, Sza, N, A, Á, Kö

1999 őszén és 2000 tavaszán régészeti terepbejárást végeztünk az OTKA Régészeti topográfia – A történeti Kiskunhalas című kutatási program keretében. Célunk Kelebia régészeti topográfiájának elkészítése volt. Az általunk vizsgált terület a Duna–Tisza közén belül speciálisnak tekinthető, ugyanis a Körös-ér, az egykori élővízfolyás szeli át.

Ebben a két szezomban a terepbejárás a Körös-ér medrét követő magaspart kutatására szorítkozott. A kis-

kunhalasi múzeum adattárának feldolgozása után a korábban ismert régészeti lelőhelyekkel együtt 33 lelőhelyet térképeztünk a település ÉNy-i és DK-i részén.

Négy lelőhelyen gyűjtöttünk igen kevés neolitikus kerámiát (Vinca, Tiszai kultúra); egy lelőhelyen néhány késő rézkori töredéket; nyolc, közelebbről meg nem határozható kora bronzkori lelőhelyet fedeztünk fel a területen. A középső bronzkorban lényegesen nagyobb a lelőhelyek száma (27). A Halomsíros kultúra jellegzetes leletanyagát két lelőhelyen figyeltük meg, öt lelőhelyről került elő késő bronzkori–kora vaskori leletanyag. Tizenhárom lelőhelyen sikerült kelta megtelepedés nyomait, kis mennyiségű leletanyagot meghatározunk. Hét lelőhelyen figyeltünk meg közelebbről meg nem határozható, jellegtelen őskori, nyolc lelőhelyen népvándorlás kori kerámiát. Szarmata megtelepedés nyomait tizenöt lelőhelyen azonosítottuk, nyolc avar kori lelőhely került elő. Az Árpád-korhoz 28 lelőhely kapcsolható, kilenc településen a 14–16. században is folyt az élet.

A község ÉNy-i határában, a Vasútföld-dűlőben található 11. sz. lelőhelyen több korszakból nagy mennyiségű kerámiatöredéket figyeltünk meg. A 100×200 m kiterjedésű területen kora bronzkori, jelentős mennyiségű középső bronzkori, Halomsíros kultúrához tartozó, késő bronzkori–kora vaskori, kelta, sok Árpád-kori és középkori leletanyagot gyűjtöttünk. A felszíni leletek alapján ezen a helyen állhatott Kelebia határának legjelentősebb Árpád-kori települése, amely a 14–15. században is lakott volt. A településen folyó vasfeldolgozásra utal a nagy mennyiségű vassalak- és a vasbucatóredék, amely mindenképpen egy helyi kovácsműhely működését bizonyítja. A falu határában folyó gabona-termesztésre az előkerült malomkőtöredékek utalnak. Sajnos a térségre vonatkozó Árpád-kori okleveles adatok nem maradtak fenn, így a település nevét nem ismerjük.

BÁLINT MARIANN – BATÓ SZILVIA

185. Kelemér, Mohosvár

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U, Á, Kö

A községtől D-re kb. 2 km-re találhatók az egymástól 400 m-re lévő és természetvédelem alatt álló Nagy- és Kis-Mohos nevű tavak. A Kelemér–Putnok közötti országút völgyben futó részének éles kanyarulatától DNy-ra indul el az a völgy, amelyben az úttól 500 m-re a Nagy-Mohos tavat találjuk. Innen tovább DNy-ra 200 m-re emelkedik a Mohosvár nevű sáncvár.

A vár területének első, régészeti célú szintvonalas felmérése Sándorfi Györgytől származik 1992-ből; a vár és tágabb környezetének újabb, részletesebb, mikroszintvonalas felmérését pedig az Aggteleki Nemzeti Park megrendelésére a Tocsolya Bt. készítette el a 2000. évben. E két felmérés jelentette a miskolci Herman Ottó Múzeum 2000. évi keleméri régészeti feltárásainak geodéziai alapját.